

Andra Mariko Eleizpetik norantz...

Durangoko euskal liburu eta disko azokari buruzko kale gogoeta-burutapenak

Joseba Jakari

Abenduaren 5etik 8ra bitartean, Durangoko 31. Euskal Liburu eta Disko Azoka ospatuko dugu. Azoka hau, 1965. urtean sortu zen Durango Merinaldeko Adiskideen Gerediaga elkartearen eskutik Kultur ekintza honen helburu nagusitariko bat euskaraz edo euskal munduarekin lotuta zeuden argitalpenak ezagutzera ematera izan zen, hau da, kaleratzea, eta normalizazio baterantz eramango ziguten bideak zabaltzen hastea. Ekimen hau, gaur egun normalizat jotzen duguna, garai hartako gizartean kokatzerakoan, kultural eta linguistiko arloetan ere errepresio oso handia jasotzen ari zena, talde txiki batek emandako pausu handi bat izan zela ikusten dugu. Sorrerako garai haiek gogoratzerakoan ezin dugu ahaztu, orduko Gerediagarrek jakingo duten nola eta noren bidez moldatu ziren horretarako, Durangoko udalaren eta hego Euskal Herrian

kokatutako lau diputazioen laguntza izan zutela. Zoritzarrez, gaur egun oraindik ez dugu lortu berriro lau Foru Aldundi hauek biltzea Durangoko Liburu eta Disko Azokan bere babesle gisa.

Hiru hamarkada joan dira eta epe honetan, gure elkarteko eta elkartetik kanpoko pertsona askoren musu-trukeren lanaren ondorioz, Durangoko azoka Euskal Herriko azokarik garrantzitsuena bihurtu da. Baina... ez da lehenagoko azoka, diote abenduero Andra Mari eleizpeko haize hotsaren nostalgikoek. Noski "denborak aldatzen dira..." kantatzen du bere abesti batean Benito Lertxundik eta ez du arrazoirik falta. Eta honek ere, Benitok, jakiteko motiboak ere baditu. 1966. urteko 2. edizioan "aires modernos", gazetariaren hitzetan, abestu zuenetik Mikel Laboa, Xabier Lete eta abarrekin batera, gaur egunera igarotako 30 urte hauetan euskal munduak

iraultza bat izan du eta Durango-ko Azoka mundu hortako molekula bat dugun neurrian iraultza hori gozatu-sufritu izan du. Gaur egun, Durangoko azoka komertziala dugu, egia da baina beharrezkoa da, ze asumitu beharra dago Durangoko azokan liburuak ez baziren saltzen Durango pikutara joanda egongo zela orain dela urte asko. Ez dana utzi behar da, komertzial arlo hau azokaren jabe egitea. 31 urtetan lanaren ondorioz Durangon badagoelako salmentatetik kanpo herri honek hain beharrezkoak dituen topagunetariko bat. Eta hori bultzatu behar da, bere zentzu kultur eta herrikoia indartuz. Hori mantentzea da, etorkizunari begira, Gerediagarrok eta baita ere azokaren inguruan mugitzen den jendearen erronka, topagune hau bizirik irautea.

Gaur egun hiriburua ez izanik eta gainera honelako ekintzak urtean behin antolatukeran bakarrik, Durangoko uriak duen arazorik larrienetariko bat honelako antolaketetarako infraestruturaz eza da, eta noski, azokaren egoera dugu honen isla. Betidanik saiatu izan gara, gure medioen arabera, partaideek eta bisitariek atseginez egotea azokan. Baina diru gabeziaren ondorioz, azken garaiko arrakastaren aurrea ez dugu aukerarik izan behar zen neurriko infraes-

truktura antolatzeke. Azoka hasieran Andra Mariko eleizpe ikusgarrian jaio zen. Garai hartako agintarien iritziz, Adan bezala, egoki sortu baina jatorrizko pekatuan jausi ginen euskaltasunaren sagarra jateagatik eta Andra Mari eleizpeko paradisu hotz hartatik bota gintuzten merkatu plazara. Aingeru agintari haiek ez zutena sekula santan pentsatu kalte egitekotan bidali paradisuetik eta merkatu plazako infernu bero eta toki egokiagoa izan zela. Horrela bizi izan gara urte askotan, denontzako lekua izanik, negu hotzean giro beroa sortuz. Baina... bizia da den bezala eta azoka, familian gertatzen den bezala nagusitzen joan zen eta toki arazoak agertu ziren, aurre egiteko hasi ginen toki berriak bilakatzen, iraganbideak txikitzen... baina ezinezkoa zen denak azoka plazan sartzea eta horretarako pauso berri bat eman beharrean aurkitu izan gara, beste toki-etxe-gune bat aurkitzea. Karpa erraldoi bat izango dugu zerutzat, eta berak estaliko duen 3.300 metro karratuan antolatuko dugu gure euskal azoka, topagune... zahar-berri hau. Non? aurretik Durangoko pilotaleku atzean dagoen Berrioren aparkalekuan. Eta gero? seguraski Landako aldean, baina... hori ikusiko dugu, dena dela badakizu abenduan Durangora, neguko euskal kulturaren topagunera.

Jon Irazabal Agirre
GEREDIAGA ELKARTEA